

Poglavlje 4

Upravljanje procesima učenja i određivanje oblika nastave

1. Uvod

Pokretanje i podsticanje procesa učenja kod učenika jedan je od najfascinantnijih zadataka naše profesije. Bez dovoljno jasne predstave o tome kako ti procesi trebada se odvijaju da bi se postigli utvrđeni ciljevi učenja, nemoguće je primjereno planirati oblike i okvire podučavanja, nastavnih aktivnosti, zadataka i načina rada. U obrazovanju za demokratiju i ljudska prava ti metodi mogu biti veoma raznoliki i ko god posveti dovoljno vremena i truda preispitivanju načina na koji pojedini učenici mogu nešto najbolje naučiti, razvit će se, vremenom, u stručnjaka o učenju.

2. Zadatak i ključna pitanja za upravljanje procesima učenja i određivanje oblika nastavnog procesa

2.1 Zadatak

Pokretanje i podsticanje procesa učenja kod djece jedan je od najfascinantnijih zadataka naše profesije – no istovremeno i jedan od najzahtjevnijih!

Nastavnikova razmišljanja i ideje o procesima učenja čine ujedno i okosnicu cjelokupnog planiranja. Bez dovoljno jasne predstave o tome kako ti procesi trebada se odvijaju da bi se postigli utvrđeni ciljevi učenja, nemoguće je primjereno planirati oblike i okvire podučavanja, nastavnih aktivnosti, zadataka i načina rada.

Pronalaženje odgovora na pitanje na koji način pojedini učenici mogu nešto najbolje naučiti, zahtijeva mnogo vremena i često je veoma težak zadatak. Ali, ko god tom pitanju posveti dovoljno vremena i truda, raspravi ga s učenicima, te na kraju procijeni i razmotri sakupljena iskustva, vremenom će postati stručnjak o učenju. Proces učenja su kompleksni, i njihov uspjeh i usavršavanje zavisi od mnogih faktora.

2.2 Ključna pitanja

- Koji će procesi učenja omogućiti učenicima da postignu ciljeve?
- Kako mogu osposobiti učenike da u potpunosti usvoje (steknu), razumiju (procesuiraju) i zapamte (pohrane) novu informaciju?
- Podstiče li odabrani nastavni oblik učenike da primjenjuju svoje novostečeno znanje i vještine na novim zadacima?
- Stavlja li planirani nastavni okvir ili jedinica primarno težište na sticanje, procesuiranje i pohranu informacija ili na njihov prenos?
- Jesam li u planiranju nastavne jedinice uzeo u obzir bitne aspekte (idealne uslove učenja)?
- Je li za učenike glavni cilj procesa učenja oblikovanje struktura značenja, sticanje vještina ili razvoj stavova, i jesam li odabrao prikladne oblike nastave i učenja za postizanje tih ciljeva?
 - > aktivnostima (učenici su aktivni, nešto proizvode ili oblikuju, itd.)?
 - > razmišljanjem (mentalnim eksperimentisanjem, “stvaranjem” novih spoznaja)?

- > Posmatranjem?
- > usmenim izlaganjem (predavanje, pripovjedanje, itd.)?
- > davanjem instrukcija, podrškom i saradnjom?
- > raspravama i debatama?
- > pismenom obradom (izvještaji, dnevnici učenja, itd.)?
- > upotrebom medija?
- > specifičnim primjerima iz stvarnog života i iskustvom?
- > eksperimentima, primjenom u praksi?